

M

A. Hachmans grävningar i juni 1932
på Kalmumäki gravfält i Kallala by
av Nykyrks socken.

Från den 6. till den 10. juni 1932 fortsattes mina
år 1931 påbörjade grävningar på Kalmumäki gravfält.
Denna gång blev ett område på 12 m längd och 5 resp.
4 m bredd, omfattande $56\frac{1}{2}$ kvadrater, omedelbart
norr om 1931 års utgrävning undersökt. Enligt herr H.
Jalonen är det förut uttalade önskan hade egentligen
ytterligare en 5 m bred och 26 m lång areal närmast
W om rutorna K6 - Y6 (1931) och A6 - M6 (1932) eller
inalles 130 kvadrater till bort undersökas, eme-
dan Jalonen behövde denna plats för sina stockar
och bräder. Dels emedan min grävningsskassa icke
skulle hava räckt till för en så omfattande ut-
grävning, dels emedan jag ville lämna åtminste
en någon del av gravfältet orörd, överenskom jag
med hr Jalonen, att han skulle upplägga sina stockar
på denna del av gravfältet, utan att stentäckningen
behövde avlägnas.

Gravfältets utseende före undersökningen har
beskrivits av mig i grävningsberättelsen för 1931.
Tilläggs mig blott att på den noara delen av det
nu undersökta området eller rutorna J-M x 6-10
funnos ¹⁻² lager lösa stenar liggande på den i
^{grästornen och} kulturjorden inbäddade stentäckningen. Det är möj-
ligt, att dessa stenar, som vros av samma stor-
lek som de i gravfältet förekommande medelsto-
ra och mindre stenarna, kastats dit långt efter
gravfältets tillkomst; men med säkerhet kan detta
icke påstås och den motsatta möjligheten, att de
härstamma från gravfältets anläggningstid, är lika stor.

På grävningsskarta ha de icke blivit utstatta.

De dessa lösa stener icke räknas med, funnos och i denna del av gravfältet 1-3, för det mesta dock 2 varv stener, av vilka de högre upp liggande ytstenarna och några särskilt stora bottenstenar (t. ex. i rutorna B7, B8, C7, C8, E10) höjde sig med större delen av sin volym över jordytan.

Tre varv stener förekommo endast i en del rutor längsmed utgrävningens västra rand, nämligen i D6, G6-76, ett varv här och där i områdets södra del. Denna ojämnhet bör betraktas i samband därmed att marken inom det underiökta området sluttar något från S mot N och jämförelsevis starkt från O mot W (jfr. kartans höjdiiffror).

Den orönda sandbotten låg på växlande djup under jordytan, djupast eller ända till 44 cm i rutorna längs västra randen och minst djupt i de östligaste rutorna, där t. ex. i G10 botten nåddes redan 10 cm under jordytan. Vanligast var ett djup mellan 20 och 30 cm. Rutorna F6-F10 och G7-G10 voro särskilt grunda.

Märkligt nog innehålla just dessa rutor jämte rutorna E6-E8 gynnigare brända ben än gravfältets övriga rutor. Fattiga på brända ben voro A-C-rutorna samt D8-D10, vilka alla innehålla föremål från sen folkvandringstid. I den norr härom liggande delen eller E-M-rutorna förekommo föremål från folkvandringstiden endast undantagsvis (i F7, H9, H10 och K9), gravgods från vikingatiden var här vida övervägande. Av särskilt intresse bland fynden från denna yngre del av gravfältet var ett antal utan tvivel samtidigt nedlagda ^{och andra föremål} vapen - ett tvåegget svärd, en spjutspets med holk, en kottspjutspets med tånge, en större kniv, ett betool, en sax (9502: 270-275), vilka lägs

på varandra (jfr. fotografierna 3 och 4 [plåtarna 8128 och 8089])
i rutorna T9, T10, K9 och K10. På några få centimeters avstånd
från denna grupp låg en spiralring av brons, som
sannolikt hör till samma besättning (9502:276).

Såsom vanligt hittades fornsakerna och de brända
benen i kulturlaget dels på botten, dels högre upp
mellan stenlagren. Kulturskiktets beskaffenhet
varierade. I några rutor inom utgrävningens sö-
dra del (A9, A10, C9, C10, E8) var det tunt
och magert, i andra åter (B10, C6, D6, E10, K7)
djupt svart och ända till 26 cm mäktigt.

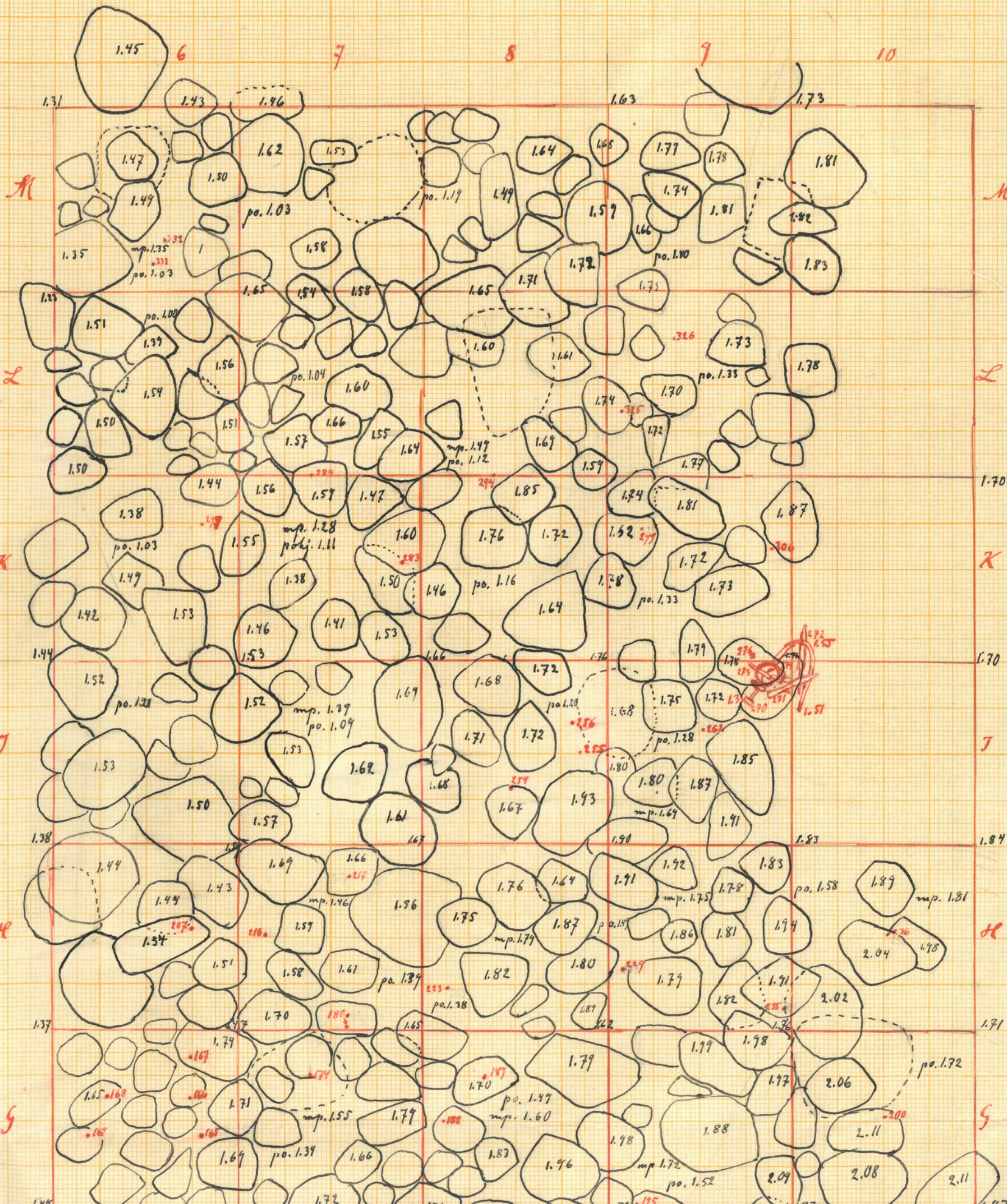
Helsingfors den 8 november 1932.

Alfred Hackman.

Det på min år 1931 gjorda kartsnitt över
Kalmumäki med de betecknade jordblandade
röset ca 55 m NW om kvarnens norra hörn och
33 WNW om 1932 års grävningens norra
hörn blev den 7 juni undersökt av magister Ella
Kivikoshi. Det hade en avrundad fyrkantig
form och var ca 0.78 m högt över en punkt vid
dens sydligaste hörn och ungefär 0.36 m över
en punkt vid norra hörnet. Längden utgjorde
ca 6 m och bredden ca 4 m. Längs östra kanten
fanns en rad större stenar och även vid de
andra kanterna voro några stenar större än de
som funnas innanför röset. ^{med undantag för en stor sten i rösets mitt.} Här, i rösets inre,
låg stenarna i 2-3 lager på varandra med
mycket jord emellan. Vid undersökningen hittades
strax under grästorven några moderna föremål,
men för övrigt gjordes i röset inga fynd. Den

gamle förra husbonden på Pilpola uppger,
att hans mor berättat för honom, att på
detta ställe skulle i hennes ungdom ha stått
en riu eller ett mindre böningshus.

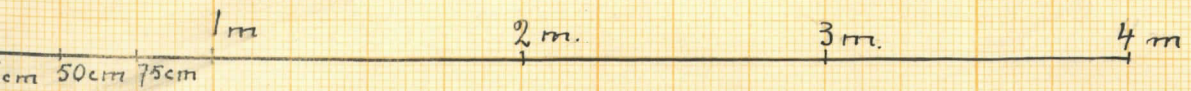
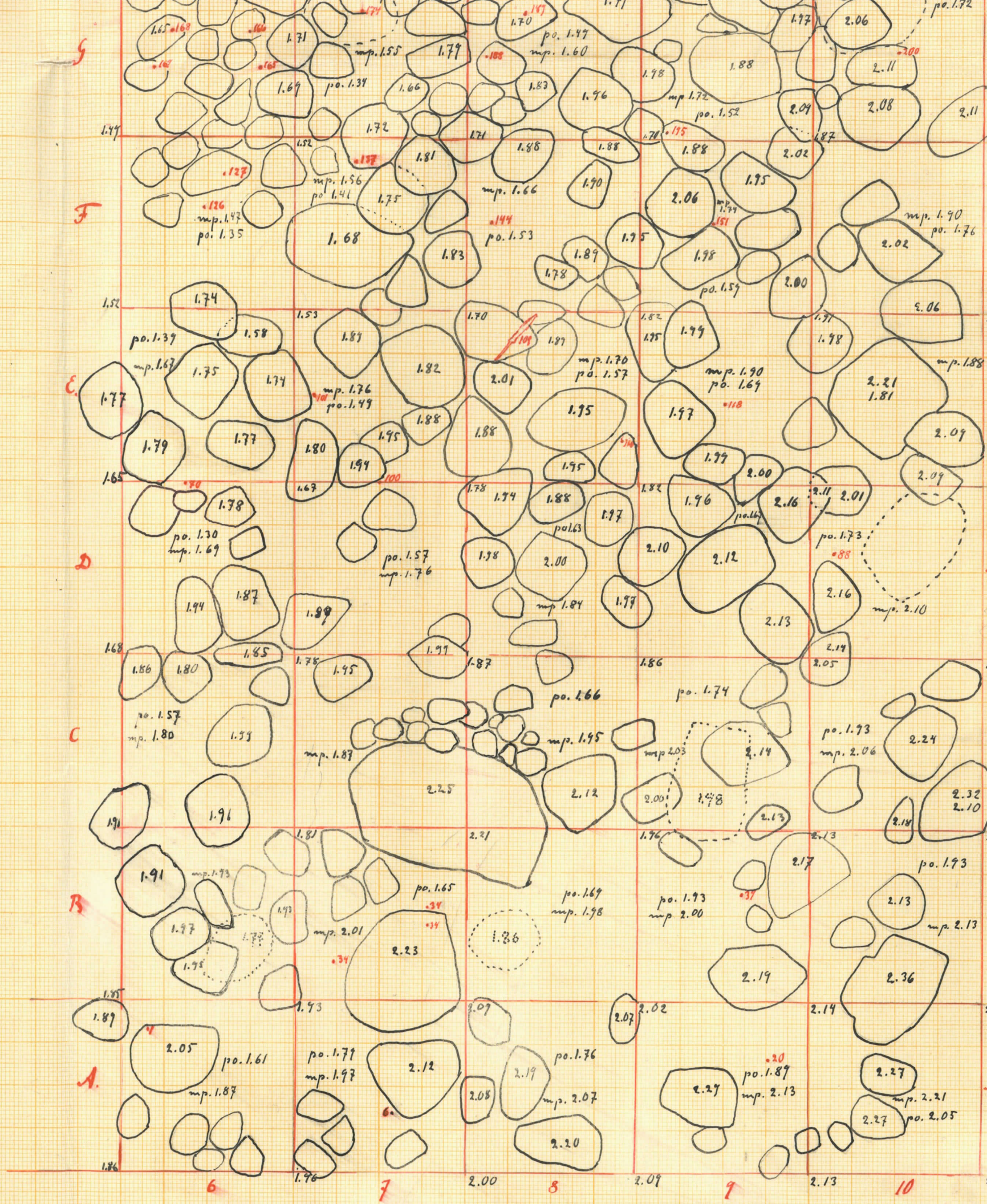

Rautakauden kalmisto
 Kalmumäellä Uuden kirkon T.l. Kallelan kylän
 Pilpolan talon maalla.

A Hackmanin kaivaukset 6-10 VII 1932.

Punaiset numerot 6-333 ovat Kansallismuseon
 luettelonumeron 9502 alanimeroja.

mp = maanpinta, po = pohja.

Mykkyrko.
Kalmumäki 1932.

1. Norra delen av Kalmumäki gravfält på Päljöla hemmans
mark i Kallela by; bilden tagen från NO mot SW. 8087.

2. Samma gravfält från SO mot NW. 8088.

Nykyrko.
Kalmumäki 1932.

3. Tapansfyndet H. m. 9502: 270-276 in situ
på Kalmumäki gravfält; bilden tagen
från W m b O. 8198.

4. Samma fynd sett från S m o b N.

8089.

Mykkyrko.
Kalmumäki 1932.

5. Kalmumäki gravfält på Pitpola hemm.
mans mark i Kallela by; rutorna 26-29,
m 6-m9. 8127.

6. Skärningen mot m 6-m9 vid grävningarnas avslutande. 8090.

nykyrko.

7. Rösen d. n Worn Kalmumäki på Pilsola herrmans mark
i Kallala by, seti från SÖ mot nW. 8091.

8. Samma röse från nO mot SW.

Nykyrko.

9. Röset d NW om Kalmunmäki. Torven avlägsnad. ⁸⁰⁹³ Bilden tagen från NO mot SW.

10. Samma röse, något senare från SO mot NW. Torvrummet i mitten har varit utfyllt med rapakivisténar. ⁸⁰⁹⁴